UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložila studentka: Zuzana Čermáková
Název práce: Působnost trestního práva na indiánském území – Násilí na indiánských ženách

Oponent práce (u externích vedoucích uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):
Kryštof Kozák

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Diplomová práce Zuzany Čermákové se zabývá problematikou působnosti trestního práva na indiánském území v USA se zaměřením na násilí páchaném na indiánských ženách. Cílem práce je upozornit na závažný dlouhodobý problém, uchopit jeho podstatu a představit možnosti řešení. Autorka představuje základní definice a kontext dané problematiky a poté rozebírá komplexní problematiku uplatňování práva na indiánském území.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Na diplomovou práci se jedná o poměrně náročné téma, které vyžaduje orientaci jak v komplexní problematice násilí na ženách, tak v právních aspektech statusu indiánských území. Téma násilí na indiánských ženách je podnětné v rámci širších akademických debat jak ohledně statusu indiánů, tak ohledně vhodných postupů na předcházení násilí na ženách obecně. Z teoretického a metodologického hlediska by práci prospělo pevnější ukotvení. V úvodu by bylo vhodné zmínit zejména některé obecné teoretické přístupy ohledně hlavních příčin násilí na ženách. Obdobně by se i debata ohledně vhodné míry pravomocí svěřených jednotlivým kmenů mohla zasadit do širšího teoretického kontextu práv původních obyvatel. Práce jako celek neobsahuje výzkumnou otázku, ale spíše upozorňuje na problém a nabízí určitá řešení. Ta však nejsou vztažena k žádným obecnějším či teoretičtějším východiskům, což omezuje jejich přesvědčivost. Autorka pracuje s prameny a literaturou na úrovni odpovídající diplomové práci.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Z hlediska jazykového projevu je práce na relativně dobré úrovni, autorka formuluje srozumitelně a přehledně. Překlepy se příliš nevyskytují (výjimkou je např. „zóny, ve kterých mnoho indiánských žen skočí“ na str. 4 nebo „Vláda USA tím pádem dřímá ve svých rukou“ na str. 41). Termín státní příslušník se již nepoužívá pro osobu činnou v bezpečnostních sborech (str. 45). Autorka prokázala schopnost pracovat s citacemi a odkazy na literaturu. Grafická úprava je standardní pro tento typ práce. Z hlediska formálních náležitostí práce splňuje podmínky, stanovené relevantními právními předpisy i vyhláškami.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Celkově se jedná o diplomovou práci, ve které autorka představila závažný a opomíjený sociální problém násilí na indiánských ženách, který uchopila prismatem nedostatečné právní úpravy. Mezi silné stránky patří především podrobná a zároveň přehledná analýza komplikované jurisdikce na

indiánských územích, která by mohla klidně sloužit jako učební text pro zájemce o tuto problematiku v češtině.

Práce však obsahuje řadu problematických tvrzení, které odkazují na nevyjasněné koncepční uchopení daného problému. Na str. 6 se například objevuje důležité tvrzení „Indiánské ženy často obviňují samy sebe a vidí ve svém indiánském původu předurčení stát se obětí násilí," které je nevysvětlené a nedostatečně odkazované. Koncepčně by se mnohé vyjasnilo, kdyby autorka podrobněji rozvedla svoji myšlenku „I když jsme se s profesorkou Coté v mnoha ohledech názorově rozcházely," na str. 9, která mohla do práce uvést základní kontext polemických diskusí na dané téma. Práce totiž podivně obchází základní otázku, jaké jsou hlavní důvody, kvůli kterým násilí na indiánských ženách vzniká. Teze, že jde pouze o důsledek komplikované právní úpravy, je určitě neúplná.

Spíše stylisticky neobratný je termín „neodmyslitelný zdroj informací" na str. 8. Na str. 18 je uvedeno „pojmenování kmen, národ a společnost. Tyto tři výrazy jsou zcela zaměnitelné." To je poněkud matoucí, protože standardně jsou mezi těmito pojmy zásadní teoretické rozdíly, které mají i konkrétní politické důsledky, takže by bylo vhodné vysvětlit, proč tomu v tomto případě tak není. Kategorické tvrzení „Stát má povinnost zajistit všem svým občanům, tedy i ženám, plné právo na život bez násilí." vyžaduje nějaký odkaz, v Ústavě USA nic takto explicitního není. Jedná se o normativní tvrzení, které se opírá o určité pojetí moderního státu. Občas by bylo vhodné být více konkrétní, např. tvrzení na str. 26 „Spojené státy poskytují ochranu a pomoc, které se v mnoha případech rozmělní ve spletitosti byrokracie a nepochopení." je bez dalšího příliš vágní.

Tvrzení ze str. 27 „počet sexuálních útoků na ženy a dívky mezi lety 1994 a 2011 markantně klesl, o celých 72 %, situace přesto zůstává neúprosná." má opět nekonkrétní vyústění do obecné formulace, ale hlavně se autorka nezabývá hlavními důvody tohoto důležitého poklesu, který by mohl být potenciálně relevantní i pro indiánské ženy. Na str. 28 je spíš matoucí tvrzení „Dále ze statistik vyplývá, že 12,3 % žen je mladších dvanácti let a 29,9 % se pohybuje mezi jedenácti a sedmnácti lety." Podobně na str. 29 je čtenář trochu zmaten, které číslo je to správné: „v 13,8 % byl útočník neznámý. Avšak v 40,8 % případů ženy uvedly, že útočníkem byla osoba známá." Na str. 34 je uvedeno, že „válečné ženy" ve své podstatě vykonávaly práci soudkyň, přičemž však bylo uvedeno, že indiánské právo vlastně neznalo institut soudce. Není jasné, co je myšleno „kolonizačním zákonem" na str. 39.

Na str. 52 je jasně uvedeno, že znásilnění patří do pravomoci federace, což trochu nabourává tezi o složitosti určení jurisdikce, což však autorka dále nijak nereflektuje. Na str. 54 je trochu nejasné, jak může být právní vakuum způsobené nedostatkem financí. Konkrétních případů je v práci poměrně málo, a případ na str. 58 není navíc úplně vhodně zvolený – pachatel neskončil bez trestu, pouze proces déle trval. Na str. 70 je trochu nadnesené tvrzení, že zákon „za druhé dodává indiánským ženám víru a sílu," které také není nijak dále rozvedené či odkazované. Mechanismus anulování rozhodnutí Nejvyššího soudu ze str. 71 není úplně dotažen. Na str. 74 autorka mezi řádky naznačuje, že indiánská spravedlnost by byla určitě lepší, nicméně nikde neuvádí argumenty pro podporu takto závažného tvrzení.

Příklad na str. 78 opět není úplně vhodně zvolený – vynucování spravedlnosti v odlehlých oblastech je obecný problém, který se nemusí nutně týkat indiánského území. Práce se snaží dokázat opět trochu vágní tvrzení, že „indiánské ženy jsou běžci uvěznění v bludišti nespravedlnosti" (str. 80), nicméně by bylo třeba trochu více argumentů, aby čtenáře přesvědčily o tom, že právě v komplexnosti právní úpravy spočívá podstata problému. Samotný závěr, že „střecha se nakonec podmáčí a spadne člověku na hlavu," naznačuje, že hlavní problém se může nacházet i jinde. Přes tyto výhrady je práce cenným příspěvkem k problematice násilí na ženách, nicméně působí trochu jednostranným dojmem z hlediska výběru pramenů i z hlediska celkového vyznění.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Existuje nějaká indiánská organizace, která by pomáhala obětem násilí na ženách? Pokud ano, proč nevypracovala jednoduchý návod na správný právní postup pro oběti? Pokud neexistuje, tak proč ne?
Není obava s kontaktu s neindiánskými úřady jednou z hlavních příčin neochoty indiánských žen násilí hlásit?
Pokud by byl problém násilí na indiánských ženách svěřen čistě kmenové samosprávě, pomohlo by to?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji známku velmi dobře až dobře podle výsledku obhajoby.

Datum: 24.8.2014

Podpis:
Kryštof Kozák

Pozn.: Hodnocení pište k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo přiložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.